
Accedir a la informació: més enllà de l'eficàcia

Joan Ignasi Ribas
ribas@iua.upf.edu
<http://www.iua.upf.edu/eic>
23 de maig, 2005

Dos problemes clàssics de la relació amb un hipertext

(Jeff Conklin)

Desorientació o pèrdua en l'hiperespai

- Desorientació dins de l'estructura general
- Incapacitat de trobar la informació desitjada

Saturació cognitiva

- Sobresforç cognitiu inicial per aprendre les funcionalitats del sistema o aplicació hipertext
- Sobresforç degut a la responsabilitat de controlar el flux

Solucions directes: millorar l'eficàcia

Solucions indirectes: **estimular l'usuari**

Solucions de disseny adreçades a l'estímul

Són solucions indirectes, adreçades a controlar a través d'estímul l'interés de la persona que interactua.

Solucions molt obertes. Per exemple, una desorientació controlada pot ser positiva.

Mark Bernstein: *"...disorientation is not inherently wrong; indeed, a degree of disorientation, deliberately introduced and thoughtfully controlled and guided, can be a powerful tool for writers"*

En general, es poden buscar idees en àmbits clàssics on la reacció del públic també és vital: teatre, narrativa.

La integració en entorns multimèdia dels diversos llenguatges audiovisuals és una altra línia a desenvolupar.

Desorientació i saturació: solucions adreçades a l'estímul

Control de la desorientació i transmissió de coneixements

Algunes estratègies de disseny interactiu per disminuir la desorientació:

- Descoberta i creació d'estructura lligada a un contingut
- Descobertes aleatòries, intuïtives
- Reiteracions, segones visites

Saturació cognitiva i transmissió de coneixements

Algunes estratègies de disseny interactiu per disminuir la saturació cognitiva:

- Escalonar esforços
- Integrar navegació per l'estructura i navegació pel contingut
- Interfícies "cognitivament invisibles", que no augmenten - o que disminueixen - la saturació.

Eixos Autor/Lector i Control/Descoberta: nivells d'interactivitat

La tensió entre autor i lector es materialitza en el nivell de control i descoberta que comparteixen.

Això origina una caracterització de diversos tipus d'interactivitat:

Tria d'opcions	Exploració lliure	Contributòria	Autoria
L'usuari és un lector amb poc control, es limita a anar triant contínuament entre diverses opcions.	L'usuari ha de buscar activament les connexions que li portaran a la continuació del programa.	L'usuari pot afegir noves informacions o establir connexions noves en el sistema preestablert.	L'usuari té la capacitat de crear les seves pròpies aplicacions fent servir eines i recursos multimèdia.

Autoria versus actuació

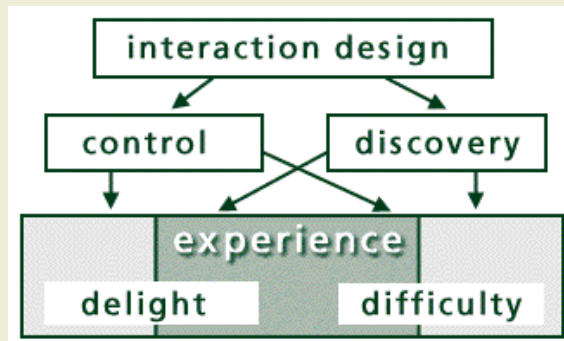
Janet Murray: " ... *el autor escribe las reglas que determinarán el texto además de escribir el texto en sí mismo.*"

"*El autor de narrativa electrónica es un coreógrafo que proporciona los ritmos, el contexto, y los pasos que se pueden bailar. El usuario, ya sea navegador, protagonista, explorador o constructor, simplemente utiliza este repertorio de pasos y ritmos posibles para improvisar un baile particular entre las muchas posibilidades que el autor ha preparado.*"

"*El usuario no es el autor de la narrativa digital, aunque puede experimentar uno de los aspectos más emocionantes de la creación artística: el poder de moldear materiales atractivos preexistentes. Esto no es autoría sino actuación.*" p. 165

Eixos Autor/Lector i Control/Descoberta: l'experiència del lector

L'eix de l'experiència del lector entre el gaudi i la dificultat.

(Elizabeth Boling)

L'eix de tractament de l'aplicació entre informació i entreteniment (Timothy Garrand).

Plaer i gaudi

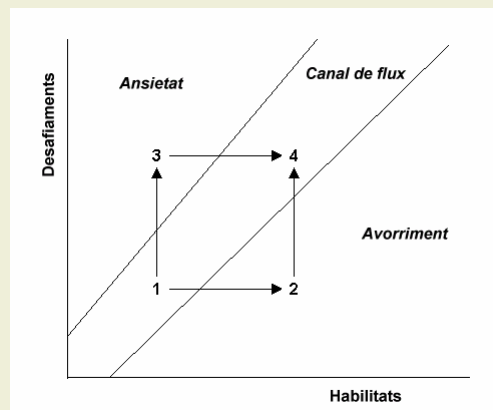
Mihaly Csikszentmihalyi: *"Los sucesos capaces de hacernos disfrutar ocurren cuando una persona no solamente ha cumplido alguna expectativa anterior o satisfizo una necesidad o un deseo, sino también cuando ha ido más allá de lo que él o ella se habían programado hacer y logran algo inesperado, tal vez algo que nunca habían imaginado. El disfrute está caracterizado por este movimiento hacia adelante: por un sentimiento de novedad, de realización."*

"En nuestros estudios encontramos que toda actividad de flujo que involucrase la competición, el azar o cualquier otra dimensión de experiencia, tenía esto en común: ofrecía una sensación de descubrimiento, un sentimiento creativo que transportaba a la persona a una nueva realidad."

Gaudi / dificultat i l'experiència d'interactuar

Experiències de gaudi:
Novetat, sorpresa
Descoberta

Csikszentmihalyi

Una "dinàmica" del disseny interactiu

- 1: Minimitzar les dificultats negatives.
Solucions directes per evitar conflictes, errors, incoherències, violació indesitjada d'expectatives, etc.
- 2: Generar dificultats positives.
Implicar l'usuari fent-lo intervenir, explorar, resoldre situacions, etc.
- 3: Optimitzar el gaudi
Sorpresa o eixamplament d'expectatives.
Descoberta.

Alguns recursos:

Utilització d'elements narratius

Integració de mitjans multimèdia: dels llenguatges "additius" als "expressius"

Epíleg: una història antiga

Els grecs ja consideraven l'admiració com a motor de la filosofia:

Plató: *"... doncs l'admiració és allò propi del filòsof, i la filosofia comença amb l'admiració."*

Aristòtil: *"... l'admiració impulsà els primers pensadors a especulacions filosòfiques."*

... el principi de tots els sabers és l'admiració davant del fet que les coses siguin el què són."

Wonder is not precisely Knowing
And not precisely Knowing not

de Emily Dickinson, poema 1331

Bibliografia

- Bernstein, M. "The Navigation Problem Reconsidered". A: Berk, E.; *Hypertext / Hypermedia handbook*. New York: Intertext Publications / McGraw-Hill, 1991.
- Boling, E.; Kirkley, S.; "Interaction Design for multimedia software". *AAIM 4th Annual Conference on Multimedia in Education and Industry*. 1995.
- Conklin, J. "Hypertext: An introduction and survey". *IEEE Computer*, 20, 9. Setembre 1987. Pàg. 17-40.
- Csikszentmihalyi, M. *Fluir*. Barcelona: Kairós, 1997.
- Garrand, T. *Writing for Multimedia. Entertainment, Education, Training, Advertising and the World Wide Web*. Boston, MA: Focal Press, 1997.
- Laurel, B. *Computer as Theatre*. New York: Addison-Wesley, 1998 (6ª reimpr.)
- Murray, J. *Hamlet en la holocubieta. El futuro de la narrativa en el ciberespacio*. Barcelona: Paidós, 1999.